

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 558/2015-8

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 18. novembra 2015 predbežne prerokoval sťažnosť obchodnej spoločnosti AERIAL s. r. o., Stará Spišská cesta 20/A, Košice, zastúpenej advokátkou JUDr. Gabrielou Cacarovou, Južná trieda 78, Košice, pre namietané porušenie jej základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Okresného súdu Poprad č. k. 14 Er/79/2013-53 zo 6. júla 2015 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť obchodnej spoločnosti AERIAL s. r. o. o d m i e t a pre nedostatok právomoci Ústavného súdu Slovenskej republiky na jej prerokovanie.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 8. októbra 2015 doručená sťažnosť obchodnej spoločnosti AERIAL s. r. o., Stará Spišská cesta 20/A, Košice

(ďalej len „sťažovateľka“), pre namietané porušenie jej základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Okresného súdu Poprad (ďalej len „okresný súd“) č. k. 14 Er/79/2013-53 zo 6. júla 2015 (ďalej aj „napadnuté rozhodnutie“).

Zo sťažnosti a z k nej pripojených príloh vyplýva, že na základe návrhu sťažovateľky (oprávnenej) doručeného súdnemu exekútorovi 10. januára 2013 sa začalo exekučné konanie proti [REDAKOVANÉ] (ďalej len „povinný“) o vymoženie sumy 6 172,44 € s prísl. priznanej sťažovateľke exekučným titulom – platobným rozkazom okresného súdu č. k. 18 Ro/388/2009-22 z 28. októbra 2009. Okresný súd uznesením č. k. 14 Er/79/2013-37 z 25. júna 2014 exekúciu podľa § 57 ods. 1 písm. g) zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) a o zmene a doplnení ďalších zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „Exekučný poriadok“) zastavil s tým, že o trovách exekúcie rozhodne osobitným uznesením po právoplatnosti vo veci samej. Po podaní odvolania sťažovateľkou Krajský súd v Prešove (ďalej len „krajský súd“) uznesením sp. zn. 7 CoE/128/2014 z 30. decembra 2014 uznesenie súdu prvého stupňa potvrdil; uvedené rozhodnutia nadobudli právoplatnosť 16. februára 2015.

Následne sudca okresného súdu JUDr. M. F. uznesením č. k. 14 Er/79/2013-53 zo 6. júla 2015 podľa § 203 ods. 1 Exekučného poriadku rozhodol, že sťažovateľka je povinná nahradiť súdnemu exekútorovi trovy exekúcie v sume 70,43 € a povinnému trovy exekúcie v sume 453,07 €, a to do troch dní od právoplatnosti uznesenia, pričom podľa poučenia obsiahnutého v tomto rozhodnutí odvolanie proti nemu nie je prípustné. Čo sa týka náhrady trov exekúcie povinnému, tieto boli priznané z titulu náhrady trov právneho zastúpenia povinného pozostávajúcich z odmeny za štyri úkony právnej služby a zo štyroch režijných paušálov v zmysle vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov.

Sťažovateľka uvádza, že sťažnosť ústavnému súdu podáva „z opatrnosti, pre prípad, že by bol správny záver okresného súdu“, pretože je presvedčená, že napadnutým rozhodnutím došlo k zásahu do jej základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Podľa názoru sťažovateľky poučenie dané jej okresným súdom „nie je zákonné“ a odvolanie proti takémuto rozhodnutiu je prípustné vzhľadom na znenie § 243b ods. 1 a 2 Exekučného poriadku, ktorý obsahuje prechodné ustanovenia k úpravám účinným od 1. novembra 2013, ktoré však okresný súd na jej prípad neaplikoval.

Z rovnakého dôvodu sťažovateľka ešte 17. augusta 2015 podala okresnému súdu „Odvolanie oprávneného voči uzneseniu o trovách exekúcie“, ktorým napadla výlučne druhý výrok jeho uznesenia č. k. 14 Er/79/2013-53 zo 6. júla 2015 týkajúci sa povinnosti nahradiť trovy exekúcie povinnému v sume 453,07 €. Okrem toho, že v ňom sťažovateľka vyslovila názor, že zastavenie exekúcie nespôsobila, s poukazom na § 146 ods. 1 písm. c) Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“) odvolaciemu súdu navrhla „*odvolaním napadnuté uznesenie zmeniť tak, že žiaden z účastníkov konania nemá právo na náhradu trov konania, resp. že prizná povinnému náhradu trov právneho zastúpenia za tri úkony právnej služby vo výške 339,86 €*“.

Sťažovateľka ďalej uvádza, že do podania sťažnosti ústavnému súdu odvolací súd o jej podaní zo 17. augusta 2015 nerozhodol.

Napadnuté rozhodnutie okresného súdu a podanie zo 17. augusta 2015 sťažovateľka ako prílohy pripojila k sťažnosti.

Na základe uvedených skutočností sťažovateľka v petite sťažnosti žiada, aby ústavný súd nálezom vyslovil, že napadnutým rozhodnutím okresného súdu bolo porušené jej základné právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, aby napadnuté rozhodnutie zrušil a vec vrátil

okresnému súdu na ďalšie konanie, a aby jej priznal náhradu trov právneho zastúpenia v sume 273,10 €.

II.

Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v ustanovení § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže

ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Predmetom sťažnosti, ktorú sťažovateľka podáva „z *opatrnosti*“, je námietka porušenia jej základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru uznesením okresného súdu č. k. 14 Er/79/2013-53 zo 6. júla 2015, ktorému s poukazom na znenie § 243b ods. 1 a 2 Exekučného poriadku vytýka, že obsahovalo nesprávne poučenie o možnosti podať proti nemu odvolanie. Napriek tomu tak sťažovateľka 17. augusta 2015 urobila, avšak o podanom „*opravnom prostriedku*“ odvolací súd dosiaľ nerozhodol.

Z princípu subsidiarity zakotveného v čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že ústavný súd môže konať o namietanom porušení práv sťažovateľa a vecne sa zaoberať sťažnosťou iba vtedy, ak sa sťažovateľ nemôže domáhať ochrany svojich práv pred všeobecným súdom. Namietané porušenie niektorého zo základných práv alebo slobôd teda automaticky nezakladá aj právomoc ústavného súdu na konanie o nich. Pokiaľ ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti fyzickej osoby alebo právnickej osoby zistí, že ochrany tohto základného práva alebo slobody, porušenie ktorých namieta, sa sťažovateľ môže domôcť využitím jemu dostupných a aj účinných právnych prostriedkov nápravy, prípadne iným zákonne upraveným spôsobom pred iným súdom alebo pred iným štátnym orgánom, musí takúto sťažnosť odmietnuť z dôvodu nedostatku svojej právomoci na jej prerokovanie (napr. m. m. I. ÚS 103/02, I. ÚS 6/04, II. ÚS 122/05, IV. ÚS 179/05, IV. ÚS 243/05, II. ÚS 90/06). V tejto súvislosti ústavný súd predstavuje ultima ratio inštitucionálny mechanizmus, ktorý nasleduje až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú. Opačný záver by znamenal popieranie princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu podľa zásad uvedených v § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde (III. ÚS 149/04, IV. ÚS 135/05). Zásada subsidiarity totiž okrem iného reflektuje princíp minimalizácie zásahov ústavného súdu do právomoci všeobecných súdov, ktorých rozhodnutia sú v konaní o sťažnosti preskúmané (IV. ÚS 303/04).

Vzhľadom na argumentáciu uplatnenú sťažovateľkou ústavný súd konštatuje, že už v uznesení sp. zn. II. ÚS 12/05 z 13. januára 2005 judikoval, že súčasťou základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy je nepochybne aj nárok na náhradu trov konania, ktorý možno uplatniť a priznať len v súlade s čl. 46 ods. 4 ústavy v spojení s čl. 51 ods. 1 ústavy, t. j. za splnenia zákonných predpokladov na jeho priznanie, ktoré sú obsiahnuté v príslušných procesných poriadkoch (v posudzovanom prípade to bol Exekučný poriadok). Výklad zákonného ustanovenia, ktoré upravuje predpoklady na vznik nároku na náhradu trov konania, patrí do výlučnej právomoci všeobecného súdu. Platí to aj pre priznanie nároku na náhradu trov podľa § 203 Exekučného poriadku. V uvedenom uznesení ústavný súd taktiež zdôraznil, že obsahom základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy je aj prístup k súdnej ochrane poskytovanej odvolacím (opravným súdom), avšak len za predpokladov ustanovených v čl. 46 ods. 4 a čl. 51 ods. 1 ústavy. Z toho vyplýva, že prístup k opravnému súdu je súčasťou základného práva len vtedy, ak tento prístup umožňujú procesné poriadky upravujúce postupy súdu, resp. iných orgánov vykonávajúcich súdnu moc. V prípade, že procesné poriadky výslovne neumožňujú podanie odvolania, nemožno založiť jeho prípustnosť poučením v súdnom rozhodnutí a súčasne sa nedá uvažovať ani o porušení základného práva na súdnu ochranu poskytovanú riadnym opravným súdom.

Podľa § 200 ods. 1 Exekučného poriadku trovami exekúcie sú odmena exekútora, náhrada hotových výdavkov a náhrada za stratu času pri vykonaní exekúcie (§ 196). Oprávnený a exekútor majú nárok na náhradu trov potrebných na účelné vymáhanie nároku. Povinný má nárok na náhradu trov, ktoré mu vznikli v súvislosti so vznesenými námietkami proti exekúcii, ak sa námietkam vyhovel (§ 50).

Podľa § 200 ods. 5 Exekučného poriadku ak súd rozhodne o zastavení exekúcie, rozhodne aj o tom, kto a v akej výške platí trovy exekúcie.

Podľa § 203 ods. 1 Exekučného poriadku ak dôjde k zastaveniu exekúcie zavinením oprávneného, súd mu môže uložiť nahradenie nevyhnutných trov exekúcie.

Ústavný súd konštatuje, že citované ustanovenie § 203 ods. 1 Exekučného poriadku je účinné od 1. februára 2002, pričom v prípade zastavenia exekúcie umožňuje (všeobecnému) súdu zaviazať oprávneného na náhradu nevyhnutných trov exekúcie ostatných účastníkov konania. Predpokladom uloženia tejto povinnosti oprávnenému je uváženie (všeobecného) súdu o miere a intenzite jeho procesného zavinenia na zastavení exekúcie. Hoci citované ustanovenie vo svojom texte nesporne obsahuje aj zákonnú možnosť nepriznať náhradu trov zastavenej exekúcie, v žiadnom prípade neupravuje prípustnosť riadneho opravného prostriedku proti rozhodnutiu o trovách zastavenej exekúcie.

V tejto súvislosti aj Najvyšší súd Slovenskej republiky v uznesení sp. zn. 1 Cdo 66/2003 z 9. októbra 2003 (okrem iného) vyslovil, že *„Uznesenie, ktorým súd rozhodol o trovách exekučného konania podľa § 203 Exekučného poriadku je uznesením vydaným v exekučnom konaní podľa osobitného predpisu; odvolanie proti nemu nie je prípustné (§ 202 ods. 2 OSP).“*.

Z § 202 ods. 2 OSP účinného v čase začatia napadnutého exekučného konania pritom vyplýva, že odvolanie nie je prípustné (ani) proti uzneseniu v exekučnom konaní podľa osobitného zákona (Exekučného poriadku), ak tento osobitný zákon neustanovuje inak.

Sťažovateľka proti tomuto uzneseniu okresného súdu podala 17. augusta 2015 na krajskom súde opravný prostriedok, o ktorom dosiaľ nebolo rozhodnuté. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach aj právnických osôb „ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd“. Pri prerokovaní sťažnosti je potrebné túto vzhľadom na uplatnenú argumentáciu sťažovateľky podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde odmietnuť pre nedostatok právomoci ústavného súdu na jej prerokovanie.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 18. novembra 2015